

והלה אומר איני יודע פטור - And this one says, I do not know; he is exempt

Overview

The משנה first teaches us that if the משאיל claims מתה שאולה and the שוכר says איני יודע, the שוכר is חייב to pay. The משנה continues that if the שוכר claims מתה שכורה and the משאיל says איני יודע, the שוכר is פטור.¹ Our תוספות explains why the latter case is needed, it can be inferred (with a ק"ו) from the former case.

תוספות asks:

ואם תאמר לרב הונא ולרב יהודה דאמרי ברי ושמא ברי עדיף -

And if you will say; according to ר"ה and ר"י who maintain that if one litigant is certain about his claim and the other litigant is uncertain, the ברי claim prevails - אמאי אצטריך למיתני הכא דפטור² דהשתא ברישא אשמועינן דברי עדיף להוציא -

Why is it necessary the teach in this case here (שכורה מתה והלה אומר איני יודע) that the שוכר is פטור; for since in the רישא (where והלה אומר איני יודע) we were informed that a ברי prevails to extract money -

כל שכן הכא דלהחזיק³ -

Certainly here where it is to retain the money that ברי עדיף!

תוספות answers:

ויש לומר דאיידי דתנא ברישא דברי עדיף וחייב השואל -

And one can say; that since the משנה teaches us in the רישא that ברי עדיף and the - חייב is שואל

תנא נמי סיפא⁴ דכי הוי אפכא דפטור השואל -

The משנה teaches us also in the סיפא that if it is the opposite (the שוכר is ברי and the משאיל is שמא) that the שואל is פטור.

תוספות offers an alternate answer:⁵

אי נמי דברי דמשאיל עדיף מברי⁶ דשואל וכן שמא דמשאיל עדיף מדשואל -

¹ This is the case תוספות is referencing in this דיבור המתחיל.

² See 'Thinking it over'

³ We need a stronger claim to be מוציא than to be מחזיק, if ברי עדיף להוציא it is certainly להחזיק.

⁴ משנה, since it is accepting the premise of the question that the סיפא is superfluous, but nevertheless, the משנה, since it mentions one side of the coin, it also mentions the other side (for symmetry sake).

⁵ This answer rejects the premise of the question that we can know the סיפא from the רישא with a כ"ש.

⁶ Let us assume the case of שוכר יום ושאלה יום. The animal is by שואל; the owner may not aware of what is happening to the animal. When the שואל claims מתה שכורה ביום he may be lying, since he is not afraid of being contradicted by the משאיל, since the משאיל is (presumably) not aware when the animal died. This ברי, where there is no fear of contradiction, is considered a 'weak' ברי. On the other hand when the משאיל claims ברי שאולה מתה, he knows

Or you may also say; that the **ברי of the משאיל** is preferred over the **ברי of the שואל** and similarly the **שמא of the משאיל** is preferable⁷ over the **שמא of the שואל** ולהכי איצטריך סיפא לאשמועינן⁸ דאפילו ברי דשואל דלא חשיב כולי האי -

And therefore it was necessary for the משנה to teach us the סיפא, to inform us that even though the **ברי of the שואל** (that שכורה מתה) is not that significant, nevertheless - עדיפא משמא דמשאיל:

It is better than the **שמא of the משאיל** (even though it is not that 'weak')

Summary

The סיפא may be written as a counterpart to the רישא or the סיפא teaches us that even a שמא טוב is stronger than a ברי גרוע.

Thinking it over

1. תוספות asks that the סיפא is superfluous.⁹ Perhaps the סיפא is teaching us that the שוכר is completely פטור and is not even required to swear, even though a גלגול?!¹⁰

2. Seemingly תוספות second answer is much 'stronger' than the first answer; why is it placed second?

3. תוספות question is on רב הונא ורב יהודה; does the same question (why we need the המוציא, but ברי ושמא לאו ברי עדיף who maintain רב נחמן ור' יוחנן (סיפא) apply also on מחבירו עליו הראיה?

that he can be contradicted by the שואל, and nevertheless he claims ברי that שאולה מתה; this is a 'strong' ברי.

⁷ When the משאיל says he is unsure of when the animal died, it does not show any weakness to his claim; he was not there so how can he know. The שואל, on the other hand, is expected to know when the animal died; he was working with it, so when he claims שמא we are suspect of his ignorance; he may be not forthcoming.

⁸ If the משנה would only teach us the רישא (where שאולה מתה אומר איני יודע), we might have assumed that only in the רישא do we say ברי עדיף (להוציא ברי ושמא ברי even עדיף), since the ברי of the משאיל is strong (see footnote # 6) and the שמא of the משאיל is weak (see footnote # 7); however in the סיפא where the ברי of the שוכר is weak (footnote # 6) and the שמא of the משאיל is strong (footnote # 7), in such a case perhaps we do not say ברי עדיף (even if it is להחזיק), [but rather we should perhaps say יחלוקו]. Therefore the משנה teaches us that even by a ברי גרוע ושמא טוב we still maintain ברי עדיף (at least להחזיק).

⁹ See footnote # 2.

¹⁰ See רש"ש and פני יהושע.